Ārpusstundu aktivitāšu organizēšana skolas teritorijā izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām, izmantojot kvesta metodes

Internāta skolotāja Alla Ļvova
Profesionālā maģistra grāds izglītībā

Daugavpils Stropu pamatskola - attīstības centrs
2026

IEVADS

Mūsdienu izglītības procesā ārpusstundu nodarbības skolas teritorijā ir kļuvušas par vienu no efektīvākajiem veidiem, kā veicināt izglītojamo ar speciālām vajadzībām fizisko aktivitāti un starpdisciplināro kompetenču attīstību. Kvests kā mācību metode nodrošina skolēnu pašorganizēšanos, komandas darba pilnveidošanu un radošo domāšanu praktiskā veidā. Metode ir vērsta uz caurviju prasmju (sadarbība, digitālā pratība, problēmrisināšana) nostiprināšanu reālā vidē.

Šī metodiskā pieeja ir tapusi un pilnveidota divpadsmit gadu ilgajā pedagoģiskajā pieredzē un audzināšanas praksē, strādājot ar izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām. Tā balstās uz trīs pakāpju sarežģītības sistēmu, kas ļauj efektīvi pielāgot aktivitātes dažādām vecuma grupām un specifiskiem audzināšanas mērķiem. Ilgstošā prakse apliecina, ka šī metodika ir augstvērtīgs un efektīvs rīks, kas nodrošina stabilu progresu skolēnu ar speciālām vajadzībām sociālajā integrācijā un kognitīvo prasmju attīstībā.

LIMEŅU DIFERENCIĀCIJA UN INDIVIDUĀLA PIEEJA

Pirmais kvesta līmenis fokusējas uz dabas objektu klasifikāciju pēc vizuālām pazīmēm (piemēram, materiālu vākšana pēc krāsas, tekstūras vai formas), otrais līmenis attīsta orientēšanās un vizuālās fiksācijas prasmes, savukārt trešais līmenis ietver darbu ar kartogrāfiskajiem materiāliem un kontrolpunktu sistēmu.

RESURSI

1. Kvesta apraksts.
2. Maršruta lapa.
3. Taimeris.
4. *Viedierīce ar kameru.
5. *Skolas teritorijas karte.
6. *Aploksnes ar jautājumiem vai uzdevumiem.
7. *Līmlente.

AUDZINĀŠANAS MĒRĶI UN SASNIEDZAMIE REZULTĀTI SPECIĀLĀS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMĀS

1. **Sociālo un sadarbības prasmju attīstība**: veicināt skolēnu spēju darboties komandā, ievērot noteikto rīcības algoritmu un savstarpēji sazināties, mazinot sociālo trauksmi un uzlabojot mikroklimatu grupā.

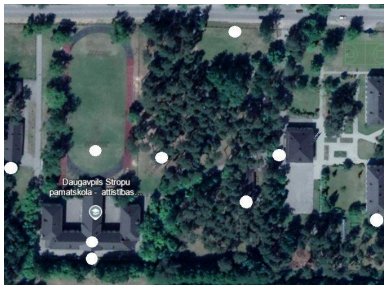
2. **Kognitīvo procesu korekcija un stimulācija:** attīstīt uzmanības noturību, vizuālo uztveri un telpisko orientēšanos, izmantojot vizuālos atbalsta materiālus (kartes, piktogrammas, fotoattēlus).

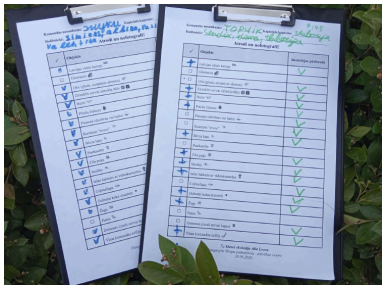
3. **Komunikatīvās vides paplašināšana un vizuālā saziņa:** sekmēt skolēnu ar speciālām vajadzībām (tajā skaitā ar dzirdes traucējumiem) sociālo drosmi un vārdu krājuma nostiprināšanu, izmantojot vizuālos atbalsta materiālus un praktisku darbību, kas palīdz pārvarēt saziņas barjeras un veicina skaidru, secīgu informācijas apmaiņu komandas ietvaros.

4. **Sensora integrācija un pētnieciskā darbība:** aktivizēt taktilās un vizuālās maņas, meklējot dabas materiālus ar dažādām tekstūrām vai krāsām, kas palīdz skolēniem labāk izprast apkārtējo vidi.

5. **Pašregulācijas un patstāvības veicināšana:** mācīt skolēniem sekot norādēm maršruta lapās, sadalīt pienākumus un pabeigt iesākto darbību līdz galam, kas ir būtiski patstāvīgās dzīves prasmju apguvei.

6. **Psihoemocionālā atslodze un fiziskā veselība:** nodrošināt dozētu fizisko slodzi brīvā dabā, kas veicina stresa mazināšanu un pozitīvu emocionālo fonu, kas ir īpaši svarīgi izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām.

METODISKĀ PIEEJA: KVESTA AKTIVITĀŠU DIFERENCIĀCIJA

Lai nodrošinātu iekļaujošu mācību vidi un pielāgotos skolēnu individuālajām spējām, ārpusstundu aktivitāte skolas teritorijā tiek īstenota trīs pakāpju sarežģītības līmeņos.

1. līmenis. Sensorā uztvere un klasifikācija
Kvests “Atrodi un savāc!”

Pirmais līmenis fokusējas uz dabas objektu atpazīšanu un grupēšanu pēc vizuālām pazīmēm. Galvenais uzdevums ir materiālu vākšana pēc noteiktas krāsas, formas vai tekstūras. Šī aktivitāte attīsta taktilās maņas, vizuālo uztveri un prasmi klasificēt objektus reālā vidē.

2. līmenis. Vizuālā fiksācija
Kvests “Atrodi un nofotografē!”

Vidējas sarežģītības pakāpē uzsvars tiek likts uz uzmanības koncentrēšanu un orientēšanās prasmju pilnveidi. Aktivitātes laikā skolēni saņem maršruta lapas ar specifiskiem uzdevumiem, kas ietver gan dabas objektu meklēšanu (bioloģiskā daudzveidība), gan kultūrvēsturisko elementu fiksēšanu (piemērām, valsts simbolika skolas vidē).

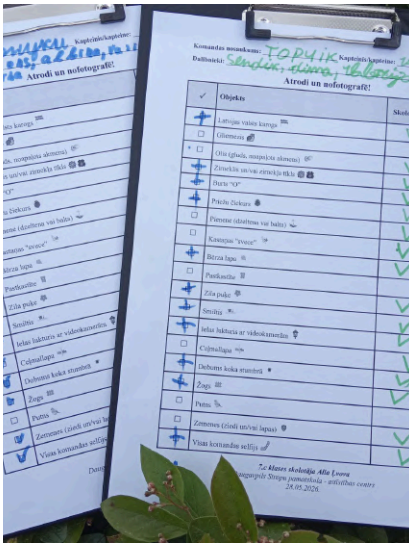
Šī aktivitāte ir vērsta uz vizuālās uztveres un uzmanības koncentrēšanas attīstību. Galvenais uzdevums ir objektu vizuāla fiksācija (fotografēšana), kas sekmē precizitāti un prasmi strādāt ar digitālajiem rīkiem izglītojošos nolūkos.

3. līmenis. Orientēšanās un kompleksu izaicinājumu risināšana
Kvests “Atrodi un atbildi!”

Augstākā līmeņa aktivitāte ietver darbu ar skolas teritorijas karti, kontrolpunktu sistēmu un uzdevumiem aploksnēs, kas prasa kompleksu prasmju pielietojumu un apjomīgu pedagoga iepriekšēju sagatavošanos. Kvesta gaitā komanda saņem maršruta lapu un skolas teritorijas karti ar 10 atzīmētiem kontrolpunktiem, kuros ir izvietotas aploksnes ar jautājumiem. Uzdevumi (piemēram, “Uzrakstiet skolas pilno nosaukumu!”, “Kā sauc skolas direktori?” vai “Nosauciet Latvijas valsts simbolus!”) gan izklaidē, gan stimulē skolēnu pētniecisko darbību un nostiprina zināšanas par skolas vidi.

Šis formāts attīsta kritisko domāšanu, telpisko izjūtu un pašvadītas mācīšanās iemaņas, patstāvīgi orientējoties apvidū un veicot secīgu algoritmu izpildi.

SECINĀJUMI UN ATZIŅAS

1. **Vizuālās komunikācijas efektivitāte:** kvesta metode apliecina, ka vizuāli strukturēta informācija (maršruta lapas, kartes, piktogrammas, foto fiksācija) ir optimāls mācību līdzeklis izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām (tajā skaitā ar dzirdes traucējumiem), jo tā sniedz skaidru darbības algoritmu un mazina komunikācijas spriedzi.

2. **Sociālā saliedētība:** darbība komandās vai paros veicina skolēnu savstarpējo uzticēšanos un palīdz pārvarēt sociālo izolētību, attīstot prasmi sadarboties un pieņemt kopīgus lēmumus ārpus ierastās klases vides.

3. **Mācību motivācijas paaugstināšana:** spēles elements un sacensību gars ievērojami palielina izglītojamo iesaisti un emocionālo atdevi, padarot izglītojošo procesu par personīgi nozīmīgu pieredzi.

4. **Vides pieejamības izmantošana:** skolas teritorija ir vērtīgs resurss praktisku iemaņu apguvei, kas ļauj integrēt daudzveidīgas audzināšanas jomas, dzīvesdarbības un sociālās prasmes reālā vidē, veicinot pētniecisko prasmju attīstību.

5. **Individuālā progresa veicināšana:** dažādas sarežģītības pakāpes kvesti ļauj diferencēt uzdevumus, nodrošinot katram skolēnam iespēju gūt panākumus atbilstoši viņa individuālajām spējām un attīstības dinamikai, nodrošinot, ka katrs izglītojamais pilnvērtīgi saprot uzdevuma jēgu un mērķi, sniedzot nepieciešamo atbalstu saziņas procesā.

Šāda veida aktivitātes ne tikai sekmē skolēnu saliedētību, bet arī nodrošina aktīvu izglītojošo un audzināšanas procesu ārpus klases telpām, sniedzot kustību prieku un jēgpilnu aktīvo atpūtu apvienojumā ar pētniecisko darbību.

Komandas nosaukums: _____ **Kapteinis/kapteine:** _____

Dalibnieki: _____

Atrodi un nofotografē!

✔	Objekts	Skolotāja vērtējums
☐	Latvijas valsts karogs	
☐	Gliemezis	
☐	Olis (gluds, noapaļots akmens)	
☐	Zirneklis un/vai zirnekļa tīkls	
☐	Burts "O"	
☐	Priežu čiekurs	
☐	Pienene (dzeltena vai balta)	
☐	Kastaņas "svece"	
☐	Bērza lapa	
☐	Pastkastīte	
☐	Zila puķe	
☐	Smiltis	
☐	Ielas lukturis ar videokamerām	
☐	Ceļmallapa	
☐	Dobums koka stumbrā	
☐	Žogs	
☐	Putns	
☐	Zemenes (ziedi un/vai lapas)	
☐	Visas komandas selfijs	

7.c klases skolotāja Alla Ļvova
Daugavpils Stropu pamatskola - attīstības centrs
28.05.2026.

Komandas nosaukums: _____ **Kapteinis/kapteine:** _____

Dalibnieki: _____

Atrodi un savāc!

Rudens krāsas	Savāktie dabas paraugi	Skolotāja vērtējums

7.c klases skolotāja Alla Ļvova
Daugavpils Stropu pamatskola - attīstības centrs
9.10.2024.

Komandas nosaukums: _____ **Kapteinis/kapteine:** _____

Dalibnieki: _____

Atrodi un savāc!

Rudens krāsas	Savāktie dabas paraugi	Skolotāja vērtējums
tumši zaļš		
gaiši zaļš		
tumši brūns		
gaiši brūns		
gaiši pelēks		
tumši pelēks		
gaišzils		
sarkans		
tumši sarkans		
rozā		
oranžs		
dzeltens		
melns un / vai balts		

8.c klases skolotāja Alla Ļvova
Daugavpils Stropu pamatskola - attīstības centrs
26.10.2026.